

Roll
No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Serial No. of
G. C. A. B.

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 50 + 25 = 75]

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 16

Total No. of Questions : 50 + 25 = 75]

[Total No. of Printed Pages : 16

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **16-S**

ವಿಷಯ : ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ — ಸಂಸ್ಕೃತ

Code No. : **16-S**

Subject : **First Language — SANSKRIT**

प्रथम भाषा संस्कृतम्

ದಿನಾಂಕ : 30. 03. 2009]

[Date : 30. 03. 2009

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10-30 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1-30 ರವರೆಗೆ]

[Time : 10-30 A.M. to 1-30 P.M.

ಪರಮಾವಧಿ ಅಂಕಗಳು : 125]

[Max. Marks : 125

FOR OFFICE USE ONLY

PART - A

G. No.	Marks	G. No.	Marks	G. No.	Marks	G. No.	Marks	G. No.	Marks	G. No.	Marks
1.		10.		19.		28.		37.		46.	
2.		11.		20.		29.		38.		47.	
3.		12.		21.		30.		39.		48.	
4.		13.		22.		31.		40.		49.	
5.		14.		23.		32.		41.		50.	
6.		15.		24.		33.		42.		×	
7.		16.		25.		34.		43.		×	
8.		17.		26.		35.		44.		×	
9.		18.		27.		36.		45.		×	

Total Marks of Part - A

PART - B

G. No.	Marks	G. No.	Marks	G. No.	Marks	G. No.	Marks	G. No.	Marks
51.		56.		61.		66.		71.	
52.		57.		62.		67.		72.	
53.		58.		63.		68.		73.	
54.		59.		64.		69.		74.	
55.		60.		65.		70.		75.	

Total Marks of Part - B

Total Marks in words			Grand Total
1. ✓			
2. ✓		✓	✓
Signature of Evaluators	Registration No.	Signature of the Deputy Chief	Signature of the Room Invigilator

[Turn over

सामान्य निर्देश :

- i) प्रश्नयुक्तउत्तरपुस्तिकायां **Part - A** एवं **Part - B** इति द्वौ विभागौ स्तः ।
- ii) **Part - A** विभागे पंचाशतः (50) एवं **Part - B** विभागे पंचविंशति (25) प्रश्नानि सन्ति ।
- iii) प्रश्नयुक्तउत्तरपुस्तिकायां उत्तरार्थं पर्याप्तं स्थानं निर्धारितमस्ति ।
- iv) **Part - A** विभागस्य प्रत्येकस्य प्रश्नस्य उचितम् उत्तरम् चित्वा निर्दिष्टेषु स्थानेषु लेख्यम् ।
- v) **Part - B** विभागे उत्तरार्थं पर्याप्तं स्थानानि दत्तानि । प्रश्नस्य उचितम् उत्तरम् निर्दिष्टेषु स्थानेषु लेख्यम् ।

PART - A

प्रत्येके प्रश्ने चत्वारि अपूर्णानि विकल्पानि सन्ति । समुचितं विकल्पं निर्धारित स्थाने लेख्यम् । 50 × 1 = 50

1. चतुर्वेदेषु अयं न अन्तर्भवति —

(A) ऋग्वेदः	(B) यजुर्वेदः
(C) आयुर्वेदः	(D) सामवेदः ।

उत्तर : _____

2. मानससरसः निर्माता एषः —

(A) प्रजापतिः	(B) लक्ष्मीपतिः
(C) बृहस्पतिः	(D) उमापतिः ।

उत्तर : _____

3. 'रविरुदेति' - अत्र विसर्गस्थाने एषः आदेशः भवति —

(A) सकारादेशः	(B) रेफादेशः
(C) उकारादेशः	(D) लोपादेशः ।

उत्तर : _____

4. उज्जयिनी नाम नगरी अत्र अस्ति —

(A) मगधेषु	(B) काश्मीरेषु
(C) सौराष्ट्रेषु	(D) अवन्तिषु ।

उत्तर : _____

5. अस्य कवेः जन्मस्थानं 'हित्तलहल्लिल' इति ग्रामः —

(A) नागराजराव् महोदयस्य	(B) बाणभट्टस्य
(C) भासस्य	(D) महाबलेश्वरभट्ट महोदयस्य ।

उत्तर : _____

6. 'सुजाता वस्त्राणि क्षालयितुं गच्छति ।' अत्र कृदन्तपदम् इदं भवति —

(A) सुजाता	(B) वस्त्राणि
(C) क्षालयितुम्	(D) गच्छति ।

उत्तर : _____

7. रोमकसिद्धान्तः अस्मिन् ग्रन्थे अस्ति —

(A) लघुजातके	(B) बृहज्जातके
(C) पञ्चसिद्धान्तिकायाम्	(D) बृहत्संहितायाम् ।

उत्तर : _____

8. अत्र समूहेतरपदम् इदं भवति —

(A) यथाविधि	(B) पारेगङ्गम्
(C) अनुरूपम्	(D) सोदरः ।

उत्तर : _____

9. सत्यवती-पराहारयोः पुत्रः एषः —

(A) बाणभट्टः	(B) वेदव्यासः
(C) विदुरः	(D) वराहमिहिरः ।

उत्तर : _____

10. एषा पापाशया आसीत् —

(A) कैकेयी	(B) सुमित्रा
(C) मन्थरा	(D) कौसल्या ।

उत्तर : _____

11. वाक्ये 'विना' इति अव्यययोगे एषा विभक्तिः न प्रयोक्तव्या —

(A) द्वितीया	(B) चतुर्थी
(C) तृतीया	(D) पञ्चमी ।

उत्तर : _____

12. एषः निःशेषविश्राणितकोषजातः आसीत् —

(A) रघुः	(B) वरतन्तुः
(C) दिलीपः	(D) दशरथः ।

उत्तर : _____

13. प्रतिज्ञाव्याघाते एषः चितारोहणं करोति —

(A) अर्जुनः	(B) घटोत्कचः
(C) दुर्योधनः	(D) श्रीकृष्णः ।

उत्तर : _____

14. आरब्धः अपरिसमाप्तः कालः एषः —

(A) भूतकालः	(B) वर्तमानकालः
(C) भविष्यत्कालः	(D) परोक्षभूतकालः ।

उत्तर : _____

15. अविज्ञानात् अस्य उपयोगं न कुर्यात् —

(A) धनस्य	(B) जलस्य
(C) आहारस्य	(D) वचनस्य ।

उत्तर : _____

16. पूर्वजानाम् अभिप्राये नरजन्मनः परमोद्देशः इयं भवति —

(A) धनप्राप्तिः	(B) ज्ञानप्राप्तिः
(C) सुखप्राप्तिः	(D) चतुर्विध पुरुषार्थ प्राप्तिः ।

उत्तर : _____

17. प्रकारार्थे अयं प्रत्ययः भवति —

(A) था	(B) दा
(C) त्र	(D) तस् ।

उत्तर : _____

18. गङ्गादेवी ईदृशी आसीत् —

(A) धनसम्पन्ना	(B) प्रतिभासम्पन्ना
(C) बलसम्पन्ना	(D) दयासम्पन्ना ।

उत्तर : _____

19. एतेषु भर्तृहरेः ग्रन्थः एषः —

(A) न्यायशतकम्	(B) चण्डीशतकम्
(C) वाक्यपदीयम्	(D) लघुजातकम् ।

उत्तर : _____

20. कर्मणिप्रयोगे कर्मपदस्य विभक्तिः एषा —

(A) प्रथमा	(B) द्वितीया
(C) तृतीया	(D) चतुर्थी ।

उत्तर : _____

21. रत्नहरिणस्य अभिप्राये मानवाः ईदृशाः —

- (A) कृतज्ञाः (B) अज्ञाः
(C) अल्पज्ञाः (D) कृतघ्नाः ।

उत्तर : _____

22. 'यावत्' — अस्य नित्यसम्बन्धिशब्दः एषः भवति —

- (A) तर्हि (B) तत्र
(C) तदा (D) तावत् ।

उत्तर : _____

23. अस्य इन्द्रियाणि अवश्यानि भवन्ति —

- (A) संयुक्तमनसः (B) प्रयुक्तमनसः
(C) अयुक्तमनसः (D) वियुक्तमनसः ।

उत्तर : _____

24. राधाकृष्णन् महोदयः अत्र पदवीविद्याभ्यासार्थं प्रवेशम् अलभत् —

- (A) मैसूरुनगरे (B) मद्रासनगरे
(C) कोलकत्तानगरे (D) काशीनगरे ।

उत्तर : _____

25. अत्र इदं पदं समूहे न अन्तर्भवति

- (A) चत्वारः (B) षष्ठः
(C) पञ्चमः (D) द्वादशः ।

उत्तर : _____

26. 'विक्रमार्कचरितम्' ईदृशः कथाग्रन्थः अस्ति —

- (A) पौराणिकः (B) ऐतिहासिकः
(C) सामाजिकः (D) धार्मिकः ।

उत्तर : _____

27. 'दरिद्रः' — अस्य विरुद्धार्थकपदम् इदं भवति —

- (A) दीनः (B) मूर्खः
(C) धनिकः (D) आर्तः ।

उत्तर : _____

28. अस्मिन् काले मानससरसः प्रदेशः हिमाच्छादितः न भवति —

- (A) वसन्तकाले (B) ग्रीष्मकाले
(C) शरत्काले (D) वर्षाकाले ।

उत्तर : _____

29. 'बालेनैकेन' — अत्र अयं सन्धिः वर्तते —

- (A) गुणसन्धिः (B) यणसन्धिः
(C) सवर्णदीर्घसन्धिः (D) वृद्धिसन्धिः ।

उत्तर : _____

30. 'जलधिः' — अस्य समानार्थकपदम् इदं भवति —

- (A) परिधिः (B) अवधिः
(C) अब्धिः (D) विधिः ।

उत्तर : _____

31. महाकालमन्दिरे इदं वाच्यमानम् आसीत् —

- (A) रामायणम् (B) महाभारतम्
(C) भागवतम् (D) पुराणम् ।

उत्तर : _____

32. अव्ययीभावसमासे अस्य प्राधान्यम् —

- (A) उत्तरपदार्थस्य (B) अन्यपदार्थस्य
(C) पूर्वपदार्थस्य (D) उभयपदार्थस्य ।

उत्तर : _____

33. वराहमिहिरः अस्य सकाशात् ज्योतिषशास्त्रम् अधीतवान् —

- (A) पितुः (B) गुरोः
(C) भ्रातुः (D) सवितुः ।

उत्तर : _____

34. गावः एतैः पश्यन्ति —

- (A) वेदैः (B) नेत्रैः
(C) गन्धैः (D) चारैः ।

उत्तर : _____

35. 'मत्पुत्रदोषात्कृपणीकृतोऽस्मि' — इदम् अस्य वचनम् —

- (A) श्रीकृष्णस्य (B) अर्जुनस्य
(C) धृतराष्ट्रस्य (D) भीमस्य ।

उत्तर : _____

36. कौत्सः ईदृशः आसीत् —

(A) उपात्तधनः	(B) उपात्तबलः
(C) उपात्तयशाः	(D) उपात्तविद्यः ।

उत्तर : _____

37. एषु शुद्धं वाक्यम् इदं भवति —

(A) रामः रावणाय क्रुध्यति	(B) रामः रावणं क्रुध्यति
(C) रामः रावणात् क्रुध्यति	(D) रामः रावणस्य क्रुध्यति ।

उत्तर : _____

38. विदेशगमने बन्धुजनः एषा

(A) माता	(B) स्वसा
(C) भार्या	(D) विद्या ।

उत्तर : _____

39. एतेन निदानेन रोगः न प्रभवति —

(A) विषमाशानात्	(B) अत्यम्बुपानात्
(C) निशि सुप्तेः	(D) दिवा सुप्तेः ।

उत्तर : _____

40. मधुराविजयमहाकाव्ये अस्याः नद्याः वर्णनं वर्तते —

(A) कावेर्याः	(B) तुङ्गभद्रायाः
(C) गङ्गायाः	(D) गोदावर्याः ।

उत्तर : _____

41. 'उवाच' — अत्र एषः लकारः वर्तते —

(A) लट्	(B) लिट्
(C) लोट्	(D) लृट् ।

उत्तर : _____

42. 'सिंहः' अस्य स्त्रीलिङ्गरूपम् इदं भवति —

(A) सिंहिणी	(B) सिंहिका
(C) सिंही	(D) सिंहा ।

उत्तर : _____

43. 'शिशुः हसति' अस्य भावेप्रयोगरूपम् एवं भवति —

- (A) शिशुना हसते (B) शिशुना हस्यते
(C) शिशुना हसति (D) शिशुः हस्यते ।

उत्तर : _____

44. राजा एनं शूलम् आरोपयितुम् इच्छति —

- (A) कर्दमम् (B) रत्नहरिणम्
(C) घोषकम् (D) भटम् ।

उत्तर : _____

45. प्रतिमानाटकम्— भासः, भारतीयतत्त्वज्ञानम् — अत्र चतुर्थीपदम् इदं भवति —

- (A) डॉ० राधाकृष्णन् महोदयः (B) बाणभट्टः
(C) नागराजराव् महोदयः (D) वेदव्यासः ।

उत्तर : _____

46. एषः नचिकेतसम् अध्यात्मविद्याम् उपदिशति —

- (A) शिवः (B) यमः
(C) वरुणः (D) इन्द्रः ।

उत्तर : _____

47. वराहमिहिरः अस्य राज्ञः आस्थाने आसीत् —

- (A) विक्रमादित्यस्य (B) भोजराजस्य
(C) बुक्कराजस्य (D) चामराजस्य ।

उत्तर : _____

48. 'वन्दमानः' — अत्र एषः प्रत्ययः वर्तते —

- (A) शतृ प्रत्ययः (B) शानच् प्रत्ययः
(C) क्तवतु प्रत्ययः (D) क्त प्रत्ययः ।

उत्तर : _____

49. राजकुमारस्य राज्यम् एतैः अपहृतम्

- (A) चौरैः (B) शत्रुभिः
(C) वैदेशिकैः (D) दायादैः ।

उत्तर : _____

50. दीर्घायुः अस्य अधीनम् —

- (A) धनस्य (B) ज्ञानस्य
(C) कार्यस्य (D) आरोग्यस्य ।

उत्तर : _____

PART - B

लघूत्तरं लिखत —

4 × 2 = 8

51. लोके वित्तं पुरुषस्य बन्धुः कथम् ?

---

52. राजशेखरादीनां ग्रन्थावलोकनात् किं विज्ञायते ?

---

53. काव्येषु मानसं सरः कथं वर्णितम् अस्ति ?

---

54. दुःशासनः अभिमन्योः पराक्रमं कथम् अवर्णयत् ?

अथवा

अन्ते हरिणः राजानं किमिति उपदिशति ?

तद्धितान्तपदं वियुज्य प्रत्ययस्य नाम लिखत —

2

55. भारतीयम्

वाक्यं रचयत —

2

56. यादृशः-तादृशः ।

यथानिर्देशम् उत्तरं लिखत —

4 × 3 = 12

57. मया तस्य कृते किं कृतं पृच्छ ।

कः पाठः ?

कः अवदत् ?

कम् अवदत् ?

58. 'चलन् विश्वकोषः' इति शंसन्ति स्म ।

कः पाठः ?

के शंसन्ति स्म ?

कं शंसन्ति स्म ?

59. द्विगुणमुपपादय देवतासु पूजाम् ।

कः पाठः ?

कः अवदत् ?

काम् अवदत् ?

अथवा

सा तस्य गुप्तं धनम् ।

कः पाठः ?

कः अवदत् ?

गुप्तं धनं किम् ?

60. प्राप्तोऽसि संभावयितुं वनात् माम् ।

कः पाठः ?

कः अवदत् ?

कः वनात् प्राप्तः ?

61. अत्रत्यं विद्यमानम् अलङ्कारं विवृणुत —
पाण्डवाग्नयः

3

62. प्रस्तारं विलिख्य गणविभागं कृत्वा छन्दसः नाम लिखत —
जनानुराग प्रभवाहि सम्पदः ।

3

श्लोकद्वयस्य तात्पर्यं कर्णाटकभाषया आंग्लभाषया संस्कृतभाषया वा लिखत —

2 × 3 = 6

63. आत्मानं रथिनं विद्धि
शरीरं रथमेव तु ।
बुद्धिं तु सारथिं विद्धि
मनः प्रग्रहमेव च ॥

64. सत्येन रक्ष्यते धर्मो विद्या योगेन रक्ष्यते ।
मृजया रक्ष्यते रूपं कुलं वृत्तेन रक्ष्यते ॥

अथवा

हिताशी स्यात् मिताशी स्यात्
कालभोजी जितेन्द्रियः ।
पश्यन् रोगान् बहुन् कष्टान्
बुद्धिमान् विषमाशनात् ॥

द्वयोः कव्योः देशकालग्रन्थादीनां विषये लिखत —

2 × 3 = 6

65. भोजराजः

66. कालिदासः

67. संस्कृतभाषया अनुवादं कुरुत —

3

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಒಂದಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯಾವಂತ ತರುಣರು ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಲೆಯುತ್ತಾರೆ.

There are numerous problems in India. Unemployment is also one among them. Educated youngsters are wandering for jobs.

68. कर्णाटकभाषया आङ्ग्लभाषया वा अनुवादं कुरुत —

3

अहं दशमकक्ष्यायाः छात्रः अस्मि । प्रतिदिनं नववादाने शालां गच्छामि । विरामसमये मित्रैः सह ग्रन्थालयं गत्वा अध्ययनं करोमि ।

दशवाक्यपरिमितम् उत्तरं कर्णाटकभाषया आङ्ग्लभाषया संस्कृतभाषया वा लिखत —

3 × 3 = 9

69. प्राचीनकालस्य ग्रन्थालयविषये लिखत ।

70. त्रिलोकनाथेन अनुग्रहीतस्य वस्तुत्रयस्य कः उपयोगः ?

अथवा

वराहमिहिरस्य देश-काल-अध्ययनविषये लिखत ।

---

71. चरक-सुश्रुत-वाग्भटैः उक्तान् आरोग्यनियमान् सङ्गृह्य लिखत ।

श्लोकौ पूरयत —

2 × 4 = 8

72. शिक्षा .....

..... ।

.....

..... तिष्ठति ॥

---

73. काश्मीरेषु .....

..... ।

.....

..... मामकजननीयम् ॥

74. शालावार्षिकोत्सवं प्रति आगन्तुं निवेद्य मित्रं प्रति पत्रं लिखत ।

5

अथवा

हासननगरस्य वाणीविद्यालयस्य रमेशः / राधा इति मत्वा कक्ष्याध्यापकं प्रति विरामपत्रं लिखत ।

